ROK II. NR. 22.

CZERWONY KRZYŻ

Organ Polskiego Towarzystwa Czerwonego Krzyża

Komitet Prasowy Komitetu Zjednoczenia Górnego Śląska z Rzeczpospolitą Polską. Warszawa, Krakowskie Przedmieście 60.

Komitet Zjednoczenia Górnego Śląska z Rzplitą Polską uprasza wszystkich zarejestrowanych na terenie byłego zaboru rosyjskiego Górnoślązaków i Górnoślązaczek, by w razie zmiany miejsca pobytu (zmiany siedziby, wstąpienie do wojska i t. d.) komunikowali o tem *niezwłocznie* Komitetowi wraz ze wskazaniem obecnego miejsca zamieszkania (względnie przydziału wojskowego).

ROK II. 15 LISTOPADA 1920 NR. 22.

CZERWONY KRZYŻ

ORGAN POLSKIEGO TOWARZYSTWA CZERWONEGO KRZYŻA

Wychodzi 1 i 15 każdego miesiąca.

Przedpłata z przesyłką:

rocznie	Mk.	60
półrocznie	„	30
numer pojedyn.	„	5

Wszystkie artykuły są płatne. Rękopisy nie zwracają się.

Adres Administracji:
Biuro Zarządu Głównego
w Warszawie, Nowo Senatorska 1.
(od 9 rano do 4 popoł.).
Redakcya: Jerozolimska 68 m. 6.
(tel. 12-64. od 5—6 popoł.)

W sprawie kształcenia sanitarjuszek.

Jednem z głównych zadań Czerwonego Krzyża jest wyszkolenie dostatecznych zastępów personelu sanitarnego nie tylko na czas wojny, ale i pokoju.

Sprawa ta na Zachodzie oddawna już została załatwioną i z sióstr Czerw. Krzyża korzysta nie tylko armja, ale i szpitale cywilne. Obecnie w Ameryce, Anglji, Włoszech i Francji część tego personelu dokształcono i utworzono z nich kadry pielęgniarek zdrowia, które w walce z chorobami i nędzą wszelaką oddają nieocenione usługi. Kilkakrotnie w piśmie naszem podawaliśmy programy ich, świadczące o wielkim już dziś zakresie działalności.

Nasz Czerwony Krzyż w tej dziedzinie działalności zrobił jeszcze bardzo nie wiele. Wciąż trwająca wojna wymagała dużego zastępu sanitarjuszek, szpitale codziennie dopominały się o coraz większą ich liczbę, musieliśmy więc korzystać przedewszystkiem z personelu gotowego. Części tego personelu dostarczyły kursy prywatne, organizowane przez różne stowarzyszenia i P. K. P. S. jeszcze w roku 1914-15, personel ten jednak odwykł od chorych przez 3-letnią bezczynność i musiał na nowo odświeżać swe wiadomości, niewielkiej liczby dostarczyły siostry z Galicyjskiego Krajowego Czerwonego Krzyża, jeszcze mniejszej z Niemieckiego Cz. Krzyża w zaborze pruskim, gdzie polek nie dopuszczano niemal wcale.

W tym stanie rzeczy o utworzeniu normalnej szkoły pielęgniarek z kursem 2 letnim oczywiście nie mogło być mowy, należało utworzyć kursy skrócone 3 miesięczne, które pozwalały by na szybkie wyszkolenie pielęgniarek.

Tego rodzaju kursy Czerwony Krzyż utworzył przy szpitalu Wojskowym przy ul. Smolnej i już kilka setek uczennic wyszło z tej uczelni, pracując z wielkim zamiłowaniem i korzyścią dla chorych. Program tych kursów drukowaliśmy w piśmie naszem. Jest on obszerny zarówno co do teorji jak i praktyki i wymaga rzetelnej pracy od uczennic i odpowiedniego przygotowania umysłowego. To też na kursa te przyjmowano niemal wyłącznie panie z ukończonem wykształceniem średniem.

Ale kiedy zapotrzebowanie wzrastało z dniem każdym, i to wystarczyć nie mogło, szereg studentek, urzędniczek i osób z wykształceniem wyższem lub średniem stanął ochotnie do pracy w szpitalach, brak im było jednak choćby elementarnych wiadomości. Wypadło skrócić kurs 3 miesięczny do połowy. Skrócenie to dotyczyło głównie czasu, a nie treści programu, zwiększono liczbę godzin wykładowych i wypełniono program całko-

wicie, skreślając z niego tylko anatomję i fizyologję jako wykładane w szkołach, a więc znane słuchaczkom.

W ciągu lipca i sierpnia w 3 miejscach jednocześnie odbywały się wykłady, zaproszono najlepsze siły lekarskie, skorzystano z uprzejmości amerykanek, które wyszkoliły studentki w pielęgniarstwie praktycznem. Egzaminy odbyte w chwili, gdy wróg był u bram Stolicy, dały wynik wyborny. Większość słuchaczek zaraz stanęła do pracy, zastępując szereg sanitarjuszek obcej narodowości w szpitalach.

Taki sam kurs odbyto w ciągu października i listopada. I znów około półsetki absolwentek jest gotowych do pracy.

Nie tylko jednak Warszawa przygotowywała personel sanitarny. Predewszystkiem zajął się tem Poznań, aby co prędzej zastąpić w szpitalach Wielkopolski siostry niemki i, jak wiemy ze sprawozdania Okręgu, szybko doszedł do celu. Kraków, Łódź, Lublin, Kalisz, Kielce i nieomal każde miasto, gdzie są oddziały Czerwonego Krzyża, korzystając z programów w naszem piśmie ogłoszonych, otworzyły kursa sanitarne i przygotowały potrzebny zastęp pielęgniarek, które odrazu stanęły do pracy.

Możemy bez przesady powiedzieć, że już w chwili obecnej posiadamy około 1000 pielęgniarek, które odbyły kursa krótsze lub dłuższe przy instytucjach Czerwonego Krzyża.

Rezultat ten jednak zadowolnić nas nie może. Liczba pielęgniarek niezbędnych w czasie pokoju dla samych szpitali wojskowych musi wynosić około 2000, a wobec braku szarytek szpitale cywilne wymagać będą kilkunastu tysięcy wyszkolonych pielęgniarek.

Dzisiejsza obsługa pielęgniarska w szpitalach musi uledz radykalnej reformie, niepodobna bowiem nadal posługiwać się służbą, złożoną z analfabetów, urządzających ciągłe bezrobocia i pielęgnujących chorych bynajmniej nie z poczucia miłości bliźniego.

Dla tego też przed Czerw. Krzyżem staje poważne zadanie zajęcia się tą sprawą, oczywiście przy pomocy państwa i samorządów.

Przedewszystkiem należy w Warszawie i w każdym większym ośrodku nauki stworzyć szkoły pielęgniarek z internatem z kursem 2 letnim. Regulamin takiego internatu został już zatwierdzony, a program szkoły jest gotów i czeka na urzeczywistnienie.

Następnie należy stworzyć szkoły dla niższego personelu pielęgniarskiego. Wyższy kurs wymaga bezwarunkowo wykształcenia ogólnego średniego, niższy zadowolnić się może szkołą elementarną. Kurs dla personelu niższego trwać może 1 rok, z czego 1/2 roku praktyki w szpitalu. Do programu tego wrócimy wkrótce.

Po za tem Czerwony Krzyż jako organizacja, dążąca do szerzenia zdrowych idei o pielęgnowaniu chorych i zachowaniu zdrowia winna urządzać krótkie kursy pielęgniarstwa i hygieny dla kobiet i mężczyzn, jako kursa ogólne dokształcające. Każda matka, każda panna po skończeniu nauk winna przejść te kursy, aby módz dać sobie radę w razie choroby najbliższych. Kursa te winny trwać od 6 tygodni do 3 miesięcy w godzinach po za zajęciami codziennemi słuchaczy, a więc wieczornych.

Takie same kursy należy urządzać nie tylko w miastach, ale po wsiach większych, a przynajmniej w gminach, aby umiejętność pielęgnowania chorych i pielęgnowania zdrowia wszczepić w najszersze masy ludności. Wykłady tego rodzaju mogły by się odbywać w szkołach powszechnych w godzinach wieczorowych i niewątpliwie, znajdą licznych słuchaczy i słuchaczki, byle były by traktowane zajmująco i obficie ilustrowane pokazami i zajęciami praktycznemi przeplatane. Tą drogą uda się zaszczepić zdrowe poglądy na zdrowie i chorobę.

Również i dla ludności roboczej miejskiej należałoby urządzać oderwane wykłady i pełne kursy. W sprawie tej należałoby zwrócić się do związków zawodowych i przy ich pomocy organizować odnośne wykłady.

Wykłady wszystkie i kursy winny być płatne tak, aby przynajmniej część kosztów się zwracała.

Szkoła wyższa i niższa zawodowa powinny być subwencjowane przez rząd i samorządy, luźne kursy i wykłady subwencjować winny oddziały towarzystwa.

Praca organizacyjna winna być podzielona między centralę i oddziały.

Centrala powinna urządzić wzorową wyższą szkołę pielęgniarek, oddziały okręgowe winny zająć się również tworzeniem szkół normalnych z internatami, oddziały miejscowe zajmą się organizacją Kursów i wykładów dorywczych.

Jest jednak przeszkoda w organizacji kursów i szkoły w dzisiejszej konjukturze wydawniczej to jest brak podręczników. W piśmiennictwie naszem odnośnych podręczników nie posiadamy, należałoby więc przystąpić co najprędzej do wydania biblioteki dla pielęgniarek.

Ciężar zorganizowania wydawnictw tego rodzaju musi spaść na Centralę. Muszą tu wejść w rachube podręczniki anatomji i fizyologji, bakteryologji, hygieny, pielęgniarstwa, chorób wewnętrznych, zakaźnych, chirurgji, ratownictwa i t. p.' pisane odpowiednio do celu, jaki w szkole osiągnąć zamierzamy. Podręczniki muszą być ściśle naukowe, ale traktowane popularnie.

Aczkolwiek obecna konjunktura wydawnicza nie sprzyja temu, Czerwony Krzyż musi co najrychlej przystąpić do wydawnictwa, liczyć bowiem na wydawców dziś nie możemy.

Dr. J. Zawadzki.

Z prasy zagranicznej.

Opieka nad pracą.

Świeżo parlament francuski uchwalił prawo o opiece nad robotnikami, dotkniętymi chorobami zawodowymi skutkiem zatrucia rtęcią i ołowiem. Jest to zapoczątkowanie praw. Prawo to określa choroby zawodowe jako „mniej lub więcej zależne i będąc następstwem bezpośredniem wykonywania danego zawodu".

W porównaniu z innemi prawami sprawa we Francji nie jest jeszcze rozstrzygnięta ostatecznie. W Szwajcarji już w 1871 r. wyszło prawo o odpowiedzialności za wypadki nieszczęśliwie i choroby zawodowe, ogłoszono listę „niebezpiecznych" zawodów. Prawo to przewiduje odszkodowanie za leczenie, zdrowienie i za inwalidność jako skutek. Wynagrodzenie nie przekracza 6 krotnego wynagrodzenia rocznego i sumy 6000 fr. W razie śmierci — koszta pogrzebu oraz indemnizacja dla rodziny.

W Anglii w r. 1899 wprowadzono inspekcję fabryczną, a w r. 1907 wydano prawo o odszkodowaniu. Obowiązkowe ubezpieczenie robotników wprowadzono w 1920 r.

Obowiązkowe ubezpieczenie robotników w Belgji wprowadzono w 1914 r., jest ono zbliżone do angielskiego.

Najzupełniejsze pod tym względem jest prawo niemieckie, gdyż każda choroba, zawodowa lub zwykła daje prawo do odszkodowania w granicach 3000 mk. rocznie. Czas choroby określa prawo niemieckie na 26 tygodni. W r. 1910 było w ten sposób zabezpieczonych 10 miljonów robotników, ponosząc 1/3 kosztów; 1/3 ponosili pracodawcy, 1/3 państwo.

U nas prawo o kasach chorych dość kompletne jest wzorowane na niemieckiem, ale dla robotników korzystniejsze. Od 1 sierpnia funkcjonują już wszędzie Kasy chorych i w ciągu lat 3 będą obowiązkowe dla wszystkich przedsiębiorstw.

Sprawa jest jeszcze w zawiązku, kasy otworzyły ambularorja, gdzieniegdzie szpitale, ale nie doszły do tych wzorów jakie daje zagranica z powodu krótkości czasu ich istnienia. W Anglji np. świeżo otwarto sanatorjum dla suchotników zecerów p. n. „Natsopa", (National Society of Operative Printers and Assistans). W sanatorjum chorzy, których siły na to pozwalają, zajmują się swem rzemiosłem, co jest dla nich korzystne psychicznie i materjalnie. Oczywiście ozdrowieńcy pracują ograniczoną liczbę godzin (1—3go dzin dziennie) pod opieką lekarza.

System ten godny naśladowania winien być przyjęty i w innych sanatorjach dla różnych zawodów.

Sprawę tych sanatorjow—wytwórni poruszaliśmy kilkakrotnie na tem miejscu.

Z zagadnień chwili.

W San Francisco znany R. Hoover z powodu opieki nad dziećmi powiedział: „opieka nad dziećmi w danym kraju będzie sprawdzianem stopnia jego kultury“. Słowa te, wyrzeczone przez człowieka, który tyle zasług dla całego świata, a głównie dla Polski położył, są godne wyrycia w pamięci wszystkich. Dziś słowa te przychodzą na myśl, gdy możemy się podzielić z czytelnikami szeregiem faktów już dokonanych, dążących do opieki nad dzieckiem i poprawy skutkiem tego rasy.

W południowej Afryce opieka nad dziećmi domaga się, aby już od chwili urodzenia dziecka rozciągnięto nad niem opiekę. Odnośny urząd winien być zawiadomiony zaraz po urodzeniu dziecka, co pozwoli mu odrazu w najkrytyczniejszej chwili dać stosowną opiekę. Myśl to godna zastosowania i u nas.

W Revue med. w N.-Yorku dr. Isaac Brewer poszedł dalej, ogłosił mianowicie i określił prawa dziecka, które streścić się dadzą jak następuje.

1. Dziecko ma prawo rodzić się z rodziców zdrowych na ciele i umyśle i w dobranym wieku.

2. Matka winna być zwolnioną od robót cięższych przez cały czas ciąży i pozostawać pod opieką lekarza w tym czasie.

3. Poród odbywać się winien pod opieką specjalisty.

4. Oczy noworodka przemyć należy rostworem azotanu srebra zaraz po urodzeniu.

5. Dziecko będzie karmione piersią przez matkę w ciągu 9 miesięcy i pozostawać będzie pod opieką lekarską do czasu wstąpienia do szkoły.

6. Każda szkoła winna mieć swego lekarza i dać uczniowi elementarne wskazówki hygieny.

7. Dzieci do lat 18 winny być wolne od pracy.

8. Opieka nad młodzieżą winna być czujna i stała. Wszystkie powyższe „prawa dziecka“ są zrozumiałe, niestety jeszcze nie stały się rzeczywistością, mimo że już 17 wieków temu Aulus Cellius pisał: „Jest rzeczą nienaturalną i przeczy istotnemu uczuciu macierzyństwa natychmiastowe oddzielenie metki od dziecka po urodzeniu. Czyż może kobieta uczuć w swych piersiach mleko i karmić swą krwią inne stworzenie, którego przed tem nie znała, a odmówić mleka własnemu dziecku, któremu dała życie... Powiedzą nam, że jest obojętną rzeczą, gdy matkę zastąpi inna kobieta. Ale dla czego ci, którzy bronią tej zasady — jako nieświadomi praw natury — nie zwrócą uwagi że dla człowieka nie jest rzeczą obojętną powstać z jakiejkolwiek krwi, z jakiego bądź ciała. Czyż mleko matki nie jest wytworem jej krwi, która była pokarmem dziecka przed urodzeniem“. Tyle lekarz z 2 wieku po Chrystusie od tego czasu zmieniły się nasze naukowe poglądy, ale jądro pozostało. Niestety przez 17 wieków te proste prawdy nia trafiły do przekonania. Czas już wielki, aby stały się prawem dla ludzi w interesie ludzkości.

Czerwony Krzyż w swej akcji pokojowej winien stać się bojownikiem o zdrowie ludzkości, jedną z tych akcji będzie opieka nad dzieckiem i zapewnienie mu tych praw, które tak udatnie streścił dr. Brever.

J. Z.

Z zagranicznych Tow. Czerwonego Krzyża.

Afryka południowa zorganizowała Czerwony Krzyż, obrawszy jako stałe dla nie o siedlisko Jehannesburg. Założony w r. 1913 Czerwony Krzyż zajmował się w czasie wojny pomocą dla wojska. Miał on oddziały w Bloemfontein i Durbanie. Po wojnie w r. z. nastąpiło zjednoczenie działalności, wybrano Komitet główny, który objął czynność nad Przylądkiem, Natalem, Oranją i Transwalem. Na czas pokoju postawił sobie za zadanie polepszenie stanu zdrowia powszechnego, wal-

kę z gruźlicą, chorobami zakaźnemi, wenerycznemi, zimnicą, rozpowszechnianie śród publiczności wiadomości o pierwszej pomocy, utworzenie pielęgniarek zdrowia, opiekę nad dzieckiem i spółdziałanie w polepszeniu warunków, zmierzających do usunięcia cierpień i chorób.

Australja postanowiła dopomódz Europie w walce z durem plamistym, który, dziesiątkując ludność, powstrzymuje pochód cywilizacji. Po za tem w Australji utworzono kolonję dla gruźliczych w prowincji Murrumbidgee (Nowa Walja połudn). W kolonji tej przebywać będą chorzy z gruźlicą zamkniętą, a więc dla otoczenia bezpieczni, którym niezbędny jest pobyt na świeżem powietrzu. Kolonja ma 150ha, na których uczyć się będą rolnictwa i ogrodnictwa, aby zmienić mogli swe dotychczasowe zajęcia.

Chili jest w okresie reorganizacyi swego Czerwonego Krzyża. Według dekretu z d. 14 Czerwca r. b. Komitet Główny składać się będzie z dziekana wydziału lekarskiego, dyrektora zdrowia armii, dyrektora zdrowia publicznego, dyrektora opieki publicznej, szefa wydziału lekarskiego min. spr. wewnętrznych jako członków z urzędu oraz członków wybranych przez 5 oddziałów okręgowych.

Kuba. Dla ułatwienia działalności Czerwonemu Krzyżowi Dyrektor zdrowia wydał okólnik do wszystkich władz, aby współdziałały z Czerwonym Krzyżem ułatwiały mu organizowanie oddziałów, aby urzędnicy popierali organizację Czerwonego Krzyża i ułatwiali pracę funkcjonarjuszom tej organizacji.

Stany Zjednoczone przygotowują się do rekrutowania członków czerwonego krzyża młodzieży.

Ten ostatni w Spokane otworzył szpital ze swych własnych środków. Szpital przeznaczono dia dzieci. W Paryżu Czerw. Krzyż młodzieży amerykańskiej otworzył 30 sierpnia pole do gry na północy od bramy Bagnolet. Igrzyskami kierują amerykanie. W czasie zabaw rozdają dzieciom ubogim gorące napoje, chleb i czekoladę.

Aby ujednostajnić działalność wszystkich organizacji, zajmujących się opieką nad dzieckiem w Stanach Zjednoczonych, odbyto w Ameryce szereg narad i uchwalono określić ściśle akcję każdej poszczególnej organizacji i badać nowe metody postępowania w danej dziedzinie.

Dnia 11-go listopada zacznie się w Stanach Zjednoczonych tak zwany „drive“ na rzecz Amerykańskiego Czerwonego Krzyża. Będzie on trwać do 25 listopada, dnia, na który przypada narodowe święto Amerykańskie: Dzień dziękczynienia („Thanksgiving Day“).

Omawiając działalność Amerykańskiego Czerwonego Krzyża projektowaną na rok 1921 i wzywając Amerykan do popierania go, pułk. E. Olds, komisarz Am. Cz. Krzyża na Europę, który był niedawno i w Polsce, wyraził się w tych słowach:

„Historja nas poucza, że wszystkim wielkim wojnom towarzyszy stale cała fala chorób i wynikające z nich ogólne osłabienie organizmów ludzkich. Niebezpieczeństwo to trzeba wziąć pod uwagę i dzisiaj, a zatem stać w pogotowiu, aby mu stawić skuteczny opór. W Europie panoszą się wciąż jeszcze wszelkiego rodzaju choroby, głód i nędza. Obowiązkiem przeto Amerykańskiego Czerwonego Krzyża jest prowadzenie w dalszym ciągu akcji ratowniczej, ale do tego potrzeba pieniędzy.

„Przedewszystkiem dzieci w całej Europie potrzebują ratunku. To jest bezwarunkowo najważniejszem zadaniem chwili obecnej i ludzkość cała powinna ją wziąć do serca. Przez ostatnie lata dzieci były stanowczo niedostatecznie lub niestosownie odżywiane, a skutek tego jest taki, że daleko łatwiej zapadają na zdrowiu, choroby w tych warunkach szerzą się z zastraszającą szybkością.

Sierot po żołnierzach jest obecnie w Europie, jak wykazuje statystyka **jedenaście miljonów**. Musimy więc dołożyć wszelkich starań, aby te dzieci ratować i zapewnić im normalne warunki rozwoju. Chodzi tu przecież o przyszłość. O tem nie należy zapominać, jeżeli uwazamy, że mają prawo do życia.

„Amerykański Czerwony Krzyż rozporządzający odpowiedniemi środkami i wykwalifikowanymi pracownikami może walczyć skutecznie z chorobami, opiekować się choremi i wynędzniałemi dziećmi, jako też i zdrowemi, aby do tych cho-

rób nie dopuścić, a to zadanie może spełnić w całej Europie.

Japonia. Prezesem Czerwonego Krzyża na miejsce Barona Ishigun został Dr. Hirayna, który w ciągu 43 lat przygotował 23.000 pielęgniarek.

Syberya. Na Syberyi p. Anna Bielkiewicz utworzyła w r. 1919 polski Czerwony Krzyż i specyalny komitet we Władywostoku opieki nad sierotami po zmarłych i poległych polakach. Komitet otworzył biuro oraz 4 szkoły polskie w Sedance, Nowokijewsku, Razdolnoje i Koparysowie. Specyalny delegat komitetu dr. Jakóbkiewicz udał się w podróż dla zebrania sierot, ale nie mógł przejechać po za Czytcę. Dzięki ofiarowaniu domu w Sedance przez p. Sienkiewicza otwarto tam przytułek dla 100 dzieci. Dzieci polskie z Syberyi są przewożone do Ameryki i oddawane pod opieką kolonii polskiej. Kolonja ta dostarcza środków transportowych i opieki, w tym celu wysłano tam d-ra Jakóbkiewicza. Posiadając bardzo skromne środki, komitet zwrócił się do Japońskiego Czerwonego Krzyża o pomoc. Nie odmówiła Japonia pomocy dzieciom polskim i zadeklarowała całkowite utrzymanie 300 sierot w Tokio przez kilka miesięcy t. j. do czasu przeniesienia ich do Ameryki.

Japońskiemu Czerwonemu Krzyżowi należy się od nas serdeczne podziękowanie.

Angielski Czerwony Krzyż przygotowuje się do pracy pokojowej. W liście otwartym królowej Aleksandry i ks. A de Cannaugth jako mistrza zakonu S-go Jana Jerozolimskiego między innemi czytamy:

„W czasie wielkiej wojny ostatniej znaczna liczba osób mężczyn i kobiet poświęcała dla dobra spółbraci, po skończonej wojnie jest rzeczą słuszną, aby publczność w dalszym ciągu popierała organizację, mającą na celu osłodzić cierpienia i złagodzić nędzę".

Połączone w czasie wojny dla wspólnej działalności Czerwony Krzyż i joanici w jeden komitet wspólny w dalszym ciągu pragną pracować społem dla dobra ludności.

Komitet ten ma nadzieję, że w czasie pokoju będą się zwracać do niego wszyscy o pomoc, której nie uważa za dobroczynność, ale za słuszną i sprawiedliwą pomoc, którą oddadzą w razie potrzeby innym.

W czasie pokoju organizacye te zamierzają w dalszym ciągu utrzymywać uzdrowiska dla żołnierzy gruźliczych, szpitale dla ludności cywilnej, opiekować się dziećmi, przygotowywać pielęgniarki.

Ustalono następujące składki: członkowie: dożywotni 20 funtów, rzeczywiści 4 szylingi rocznie.

Pozatem w ciągu października i listopada Anglia co niedzielę składać będzie fundusze na działalność organizacji.

Stowarzyszenie samarytanów w **Szwajcarji**, które liczy 43.638 członków i 350 oddziałów postanowiło, zachowując swą autonomję, połączyć swoją działalność z działalnością Czerwonego Krzyża.

Czechy. Ze sprawozdania Czeskiego T-wa Cz. Krzyża dowiadujemy się, że liczy ono 250.000 członków. Składka członka wynosi 6 koron czeskich.

Między Czeskim Czerwonym Krzyżem a rządem zawarto umowę co do sióstr na 2 lata. Czerwony Krzyż otwiera dla przygotowania sióstr szkoły, której skarb państwa daje zapomogę stałą. Szkoła pozostaje pod kontrolą specjalnego Komitetu, mianowanego przez Czerw. Krzyż, złożoną z 3 profesorów uniwersytetu i ministra zdrowia.

Przy szkole otwarto internat. Po ukończeniu szkoły pielęgniarki odbywać będą stage 3 letni w szpitalach państwowych.

Słowacja. W ciągu roku 1919 było w Słowacji 621 przyp. duru wysypkowego z 74 zejściami śmiertelnemi, od 1 stycznia 1016 przypadków z 88 zejściami.

W 16 żupanatach Słowacji było na niezbędnych 498 lekarzy na służbie państwowej i gminnej tylko 342, po za tem liczy Słowacja lekarzy szpitalnych 104, wolnopraktykujących 307. 156 posterunków nieobsadzono z braku lekarzy. Ogólna liczba lekarzy słowackich wynosi 649 na 3½ miljona ludności czyli 1 lekarz wypada na 54000 ludności.

Prócz lekarzy cywilnych liczy Słowacja 186 lekarzy wojskowych. Szpitali cywilnych ma Słowacja 29 na 4830 łóżek, wojskowych 17 na 4100 łóżek.

Z Ligi Tow. Cz. Krzyża.

— Czerwony Krzyż Kubański przeznaczył 25.000 fr. na walkę z chorobami zakaźnemi na Wschodzie.

— Na depeszę, zwróconą przez min. spr. zagr. ks. Sapiehy do Ligi o pomoc dla jeńców-bolszewików, Liga odpowiedziała, że sprawa ta dotyczy Komitetu międzynarodowego Cz. Krzyża. gdyż Liga ma inne zadania. Sprawa pomocy dla Polski w walce z epidjami będzie podjęta przez Ligę, skoro tylko pozwolą okoliczności.

Byłoby rzeczą pożądaną, aby nasze władze państwowe zwracały się do Ligi Tow. Cz. Krzyża i do Komitetu międzynarodowego za pośrednictwem P. Tow. Czerwonego Krzyża, który jest z temi instytucjami w stałym kontakcie i zna dokładnie warunki i zakres ich pracy.

— P. Strong, znany z działalności w Polsce przestał być dyrektorem zdrowia Ligi i objął ponownie katedrę medycyny zwrotnikowej na Uniwersytecie Harwarda, na jego miejsce mianowano p. M. Biggsa. Na miejsce prof. Whipple, szefa zdrowia publicznego Ligi mianowano p. F. Longleya. Również opuścił stanowisko w Lidze i p. Brocon, szef biura informacji, stanowisko to objął dr. Francis jako redaktor Revue int. d. Hyg. Publ.

(*Ball. dela Ligue.*)

Korespondencja z Wilna.

Wilno, 3 listopada.

Komitet pomocy dla Wilna, utworzony z incjatywy Rady miejskiej warszawskiej wysłał swoich delegatów wraz z zapasami żywności, lekarstw i t. p. do Wilna aby zbadać położenie, które wytworzyto się w tem mieście po okupacji bolszewickiej i litewskiej.

Wilno ucierpiało bardzo nie tylko skutkiem bezpośrednich działań wojennych, których ślady widać tylko gdzie niegdzie, ale głównie skutkiem dezorganizacji życia.

Z 250,000 ludności Wilno spadło na 70.000 ludności. Znaczna bowiem część rosjan opuściła to miasto jeszcze w roku 1915, żydzi w roku 1920 wraz z bolszewikami, część zaś inteligencji polskiej jeszcze nie zdążyła wrócić do domu. Stąd życie kulturalne zamarło i powoli wraca do normy, handel i przemysł podupadły i tylko handel żywnością jest jeszcze prowadzony intensywnie.

Sanitarny stan Wilna nie jest zły. Zdarzyło się kilkadziesiąt przypadków cholery, ale stłumiono zarazę w zacządku, jest nieco przypadków duru wysypkowego, dotąd jednak bez charakteru nagminnego. Za to braki odczuwają się na każdym kroku co do potrzeb życia codziennego. Wilno zawsze było zaopatrywane w żywność przez zachodnie powiaty wileńszczyzny oraz przez kowieńszczyznę, dziś wskutek odcięcie od tych źródeł żywności odczuwa wielki niedostatek. Odległy w kilkadziesiąt wiorst front litewski pozostawia miastu zbyt mały teren do aprowizacji, tembardziej, że rekwizycja koni, przeprowadzona przez bolszewików i litwinów, zmniejszyła znacznie środki przewozowe.

Wilno ma dziś komunikację kolejową tylko na Lidę i Mołodeczno, stąd też sprowadzanie żywności z dalszych okolic jest niezmiernie utrudnione.

Toż samo dotyczy opału. Węgla są resztki jeszcze z przed czerwca r. b., nowych transportów Wilno dotąd nie otzymuje, drzewo zaś można dostarczać z braku wagonów tylko Wilją, która jednak już zaczyna zamarzać.

Dla tego też powinna Polska pospieszyć z pomocą Wilnu tak jak to zrobiła Warszawa i Poznań i w miarę możności wspomódz ludność polską w tej krytycznej chwili.

Po krótkotwałej przerwie tutejszy Czerwony Krzyż pod wodzą d-ra Michniewicza odżył i rozpoczyna żywą działalność dla wojska, również i Biały Krzyż zaczyna się krzątać. Dla ujednostajnienia akcji utworzono Związek obrony kraju, który pragnie zogniskować całą akcję dla armii w swoich rękach.

A żołnierz w istocie potrzebuje pomocy.

W Wilnie po za szpitalami polowymi nie ma szpitali wojskowych. Należy otworzyć bezwłocznie szpital wojskowy Czerwonego Krzyża przynajmniej na 500 łóżek.

W szpitalach brak bielizny pościelowej i osobistej, brak lekarstw i opatrunków. Bardzo więc na czasie P. T. C. K. wysłało komplety bielizny lekarstw i opatrunki.

Żołnierz nadto nie ma ciepłej bielizny i obuwia, część wprawdzie przywiózł nasz pociąg, ale jest to zbyt mało, aby mogło zaopatrzyć armję, która od maja r. b. jest w ciągłych bojach.

Mimo to postawa żołnierza doskonała, zachorowań mało, odżywianie doskonałe.

Z braku komunikacji kolejowej odczuwa się brak sanitarnych oddziałów lotnych i te muszą być utworzone niezwłocznie. Po za tem należało by tworzyć kolumny dezynfekcyjno-kąpielowe, tak nieodzowne dla żołnierza na froncie.

Byliśmy na najdalej wysuniętych placówkach frontu, stwierdzić więc mogliśmy wszystkie te potrzeby naocznie. Jedną z największych potrzeb jest brak pism i książek. Kilkaset egzemplarzy pism warszawskich, które przywieźliśmy z sobą, były rozchwytane z radością. Każdy więc kto chce uradować żołnierzy, a przedewszystkiem chrzestne matki winny posyłać pisma i książki żołnierzom jaknajczęściej.

Dr. J. Zawadzki.

Akcja Duńska dla Polski.

Z Danji otrzymujemy wiadomość, iż akcja na rzecz Pol. Czerwonego Krzyża, którą zainicjowało Poselstwo po za składką uskutecznioną na tenże cel wśród ludności polskiej w Danji rozwinęła się nader pomyślnie i przez względnie krótki okres czasu wzrosła do rozgałęzionej organizacji, obejmującej dziś już całą Danję. Centralny Komitet, znajdujący się w Kopenhadze, stoi obecnie na czele około 30 kółek lub Komitetów lokalnych we wszystkich większych miastach i miasteczkach Jutlandji i wysp Duńskich.

Ze względu na zmienioną sytuację polityczną i ukończenie akcji wojennej przez podpisanie rozejmu w Rydze, Komitet, który projektował pierwotnie wysłać do Polski szpital dla rannych zmienił kierunek swej działalności, i wyekwipował szpital dla epidemicznych.

Rezultaty dotychczasowe, dają rękojmię, że akcja uwieńczona będzie zupełnem powodzeniem. Datki pieniężne wpływają codziennie, jak tez i datki w naturze. Suma ogólna zebrana dotychczas wynosi około 50.000 koron duńskich. Z pośród datków ofiarowanych Komitetowi przez większe firmy wymienić trzeba firmę „Stilling-Anderson" (posiadające reprezentację w Warszawie), która darowała Komitetowi 500 kilogramów herbaty i 500 kilogramów buljonu (co przedstawia mniej więcej, w dzisiejszych warunkach wartość 10.000 koron duńskich). Składy i fabryki środków leczniczych i opatrunkowych ofiarowały też większe ilości swoich produktów, jak również i fabryki mydła hojnie obdarzyły szpital Duński w Polsce.

Liczba lekarzy i pielęgniarek, zgłaszających się do dobrowolnej służby w Polsce, jest pokaźną i daje jeszcze jeden dowód więcej szczerej sympatji, jaką sobie sprawa polska zaczyna zjednywać w Danji. Obsada szpitala składa się z 4 lekarzy (jednego chirurga i 3 internistów) oraz z 10 pielęgniarek. Cały personel wybrany został jaknajstaranniej z pośród licznych kandydatów i kandydatek i zasługuje pod każdym względem na zaufanie. Większość ich zresztą dała dowody swoich tendencji i zdolności na polach bitwy we Francji, Serbji i Rosji, gdzie ofiarnością, zdolnościami i wybitną praktyką lekarską zasłużyli na ogólną wdzięczność i uznanie odnośnych rzą-

dów. Co do pielęgniarek duńskich, to znane są one powszechnie jako pierwszorzędne.

Szpital sam mieści 100 łóżek i jest kompletnie zaopatrzony na tą liczbę chorych przez armję duńską, która nie zawahała się oddać do dyspozycji kompletnie wyekwipowanego lazaretu wojskowego, razem ze wszystkiemi środkami pomocniczemi, począwszy od łóżek, pościeli, bielizny, a skończywszy na sali operacyjnej i instrumentach. Szpital duński opuścił Kopenhagę 20 listopada i uda się via Gdańsk do Warszawy. Podróż całego personelu i przewóz wszystkich datków szpitala, etc., otrzymał Komitet darmo, na specjalnym okręcie od wielkiej firmy transportowej duńskiej „The United Export Co. Ltd.“ (Kopenhaga, Bredgade 46), firma ta okazała przez cały czas trwania akcji Komitetu wybitną swoją przychylność i zainteresowanie dla sprawy, dając do dyspozycji specjalny lokal na skład dla datków w naturze, oraz specjalnego urzędnika dla kontrolowania wpływów.

Przyjęcie duńskiego szpitala w Warszawie odbędzie się z serdecznością i solennością, która da dowód przybywającym, iż liczyć mogą na poparcie Władz naszych, oraz, że ich ofiarność znalazła oddźwięk i należną wdzięczność w sercu Polaków. Mamy nadzieję, że przygotowanie tego przyjęcia da podwalinę do pozyskania nam sympatji Danji i niepomiernie ułatwi pracę propagandową Poselstwa. Polska bowiem jest jeszcze tutaj mało znana, a oszczercza kampanja, prowadzona przez licznych naszych wrogów, przyczyniała się częstokroć do spaczenia poglądu zagranicy na naród polski i polskie stosunki. W prasie duńskiej ukazały się wzmianki o owacyjnem i serdecznem przyjęciu, jakie spotkało belgijskie pociągi sanitarne, przyjęcie duńskie nie odbiegnie od tego przyjęcia.

Szpital duński zaraz po przyjeździe znajdzie już przygotowane dla siebie pomieszczenie w Dęblinie. Lekarze, jak i cały personel szpitala otrzymają mieszkania zdala od szpitala i o ile możności, jak najbliżej ognisk zarazy, co pozwoli im rozwinąć bardziej pożyteczną i owocną pracę. Są oni przygotowani na trudne warunki i nie zawahają się ani na chwilę objąć ciężki i odpowiedzialny posterunek. Przygotowano również dla szpitala duńskiego środki aprowizacyjne.

Akcja Komitetu na rzecz Polskiego Czerwonego Krzyża w Danji powitana została w sposób niezmiernie sympatyczny przez mieszkających w Warszawie Duńczyków, którzy w licznych odezwach do krewnych, przyjaciół, a nawet i prasy kopenhaskiej, namawiali swoich rodaków do jaknajwiększej ofiarności.

Wieści z Ameryki.

Nadchodzą wciąż z Ameryki listy od pracowników Amerykańskiego Czerwonego Krzyża, który przed trzema miesiącami powrócili do Stanów Zjednoczonych. Wszyscy piszą to samo: wszyscy chcą wrócić do Polski. „Amerykanie są bardzo pod urokiem Polski mówi kapitan Karol Philips, dyrektor wydziału prasowego Am. Cz. Krzyża, po przeczytaniu tych listów. Nie da się zaprzeczyć, że Amerykanie mają wrażenie, że ich łączy z Polską jak gdyby jakieś pokrewieństwo, że w Polsce czują się jak w rodzinnym kraju, a tego uczucia nie mieli w innych krajach Europy. W istocie ci, którzy tu dłużej przebywali, sami nie potrafią powiedzieć, czy mają uważać za swoją ojczyznę Amerykę czy też Polskę”.

Jeden z oficerów, pracujących w Am. Czerwonym Krzyżu, który niedawno wrócił do Ameryki, zabawił tam trzy dni i już jest w drodze powrotnej do Polski. Miss M. C. Lano, którą wszyscy w Polsce znają jako działaczkę Amerykańskiego Czerwonego Krzyża, specjalnie zajmującą się Halerczykami, pisała niedawno, że się wybiera z powrotem do Polski. Major B. M. Mohler, którego wszyscy tu znali jako wicekomisarza Amerykańskiego Czerwonego Krzyża, donosi

nam, że w Ameryce sympatje dla Polski wzrastają z dniem każdym".

Dodać tu z naszej strony możemy, że i u nas z dniem każdym wzrastają uczucia sympatji i wdzięczności dla szlachetnej Ameryki.

Zagranica o P. T. Cz. Krzyża.

W ostatnim zeszycie Bull de la Ligue znajdujemy obszerny raport pana A. Boydena o naszem Towarzystwie. P. Boyden podkreśla szybki rozwój Towarzystwa, które liczy niespełna miljon członków, 6 okręgów, 237 (dziś z górą 300 przyp. red.) oddziałów miejscowych, 110 członków korespondentów i liczny personel pracowników. W ciągu ostatnich 6 miesięcy T-wo miało około 30½ miljona wpływów oraz dary Ligi, sięgające wartości 82 miljonów marek. Dalej wylicza pan Boyden szpitale, czołówki i t.p. utworzone przez Czerwony Krzyż w ciągu krótkiego czasu.

Wyliczając znane naszym czytelnikom dary różnych państw p. Boyden kładzie nacisk na ofiarność Amerykańskiego Cz. Krzyża i przytacza uchwały w Wenecji, powzięte przez misję Amerykańską Cz. Krzyża. Uchwały te odnośne do Polski brzmią: 1) współpracować w najszerszych granicach z Ligą T-wa Czerwonego Krzyża oraz P. T. C. K., pomagając temu ostatniemu w rozwoju, aby w możliwie najkrótszym czasie przekazać mu całą działalność w Polsce, 2) wzmocnić działalność na rzecz ludności cywilnej i przekazać P. T. C. K. działalność dla wojska, udzielając mu jaknajszerszej pomocy.

W końcu p. Boyden składa serdeczne podziękowanie delegatom P. T. C. K. na odbyty w marcu zjazd Ligi, którym w znacznej mierze przypisać należy pomoc, ofiarowaną Polsce.

W tym samym numerze Bulletin'u znajdujemy przekład programu kursów dla pielęgniarek, drukowany w № 10-ym naszego pisma.

W ostatnim również zeszycie Revue Intr. znajdujemy dokładny przekład sprawozdania Zarządu Głównego, drukowany w Nr. z d. 1-IX r. b. naszego pisma oraz skład obecnego Zarządu Głównego.

Z Polskiego Tow. Cz. Krzyża.

Wobec konieczności stopniowego przejścia do pracy pokojowej Komitet Główny zgodnie ze statutem postanowił przystąpić do planowej akcji opieki nad inwalidami.

Sprawa ta dotąd znajduje się całkowicie w ręku rządu, poszczególne jednak organizacje zajęły się już uzupełnieniami świadczeń państwowych dla inwalidów.

Przy M. S. W. istnieje już komitet opieki nad inwalidami, miasto Wazszawa utworzyło fundację 50 miljonową (o której pisaliśmy w swoim czasie), istnieje tow. Kolonji dla inwalidów pod przewodnictwem jen. Hallera, a po za tem szereg osób ofiarowało już grunty i fundusze dla inwalidów w. p.

Nadszedł czas skoordynowania akcji społebznej w tej sprawie.

Z tych powodów Komitet Główny powołał komisję, która w porozumieniu z innemi instytucjami i związkiem inwalidów ma opracować plan działania i podjąć wspólną z niemi akcję.

Należy życzyć, aby komisja ta jaknajprędzej zajęła się inwalidami, dotychczasowy bowiem ich stan zaopatrzenia bynajmniej nie odpowiada istotnej potrzebie.

Czerwony Krzyż organizuje gwiazdkę dla rannego i chorego żołnierza na froncie i w szpitalach. W tym celu powołano specjalną komisję, która zajmie się gromadzeniem darów i upominków oraz urządzeniem gwiazdki.

Lista strat.

Abroszewski Władysław st. szer. 3 b. 202 p. och zm. 31-8 20.
Adamkiewicz szer. 68 p. p. 1 b. 2 k. zm. 10-8 20.
Adamczyk szer. 44 p. s. k. 1 k. m. zm. 21-7 20.
Adamski Piotr szer. 52 p. p. zm. 10-6 20.
Adamczuk Władysław szer. Nowogr. p. zm. 2-6 20.
Akierman Herszek strz. 1 p. strz. 5 k. 30-4 20.
Andrzejak Ludwik szer. 69 p.p. strz. Wlkp. zm. 9-7 20.
Antoniak Aleksander szer. 15 p. p. 11 k. zm. 20-6 20.
Augustyniak Wojciech szer. 17 p. p. k. k. m. 3 zm. 6-9 20.
Balcerek Stanisław szer. 68 p. p. 1 b. 2 k. 10-8 zm. 20.
Bajla Jan st. szer. 17 p. p. 2 k. zm. 6-9 20.
Bałata Walenty sierż. 17 p. p. 11 k. zm. 6-9 20.
Bałkiewicz Stanisław szer. 68 p. p. zm. 8-7 20.
Baza Franciszek szer. 3 p.p. podhal. zm. 9-10 20.
Bąk Jan szer. 27 p. p. zm. 7-9 20.
Bartniczuk Marcin szer. 34 p. p. 10 k. zm. 28-6 20.
Bachul Wincenty plut. 5 p. p. Leg. 8 k. zm. 23-7 20.
Baran Józef ppor. 5 p. p. Leg. 8 k. zm. 23-7 20.
Bak Jan szer. 27 p.p. zm. 4 9 20.
Bański sierż. 2 p p. Leg. 5 k. zm. 2-9 20.
Baranowski S. kpr. 9 p. strz W. P. 6 k. zm. 24-7 20.
Bandura Leopold kapr. 12 p. p. 5 k. zm. 2-8 20
Bakolarczyk Stefan szer. 12 p. p. 2 k. zm. 23-8 20.
Bąk Józef szer. 3 baon Wart. zm. 20-8 20.
Bar Jan ppor. 42 p.p. zm. 13-19 20
Baług Adam szer. 3 b. 202 p. och. zm. 31-8 20
Bartnik Szczepan szer. 157 p. 1 k. zm. 1-8 20
Bacek Konstanty szer. Sztab 1 Dyw. zm. 18-6 20
Benkel Edward szer. 27 p. p. 8 k. zm. 5-10 20
Bercic Chaim leg. 1 p. p. Leg. 11 k. zm. 2-8 20
Bekas Nikodem szer. 9 p. p. strz. W. P. 8 k. zm. 23-7 20
Benkłowski Jan st. szer. 12 p. p. zm. 1-8 20
Berem Szymon szer. 12 p. p. 6 k. zm. 18-8 20
Bednarz Franciszek szer. Ob. zb. 31 p. p. 1 k. w. zm. 7-10 20
Blumkowski Zygmunt szer. zm. 2-9 20.
Błaszyk Walenty szer. 68 p. p. 1 b. 2 k. zm. 10-8 20
Błaszczyk Ignacy szer. 16 p. a. p. zm. 28-8 20.
Błaszczyk Wojciech szer. 26 p. p. zm. 12-9 20.
Białek Władysław szer. 17 p. p. 1 k. zm. 6-9 20.
Birnat Jan szer. 30 p. p. 10 k. zm. 12-10 20.
Biegoń Andrzej strz. 3.V. baon Wart. zm. 4-9 20.
Biesiatka Władysław st. szer. 61 p. p. k. techn. zm. 4-7 20.
Bierski St. szer. 157 p. 4 k. zm. 31-7 20.
Borzławski Eeward ppor. III. 68 p. p. 9 k. zm. 15-8 20.
Borec Wilhelm szer. 6 p. p. 4 k. zm. 30 9 20.
Bogusz Józef szer. 1 p. p. Leg. 12 k. zm. 2-8 20.
Boguski Stannisław szer. 12 p. p. 2 kkm. zm. 13-8 20.
Boniarczyk Władysław szer. zm. 1-8 20.
Bogusiński kapr. 5. 3 p. p. L. zm. 31 8 20.
Borys Jan szer. 12 p. p. 11 k. zm. 22-7 20.
Bogulski Stan. szer. 12 p. p. 2 k. zm. 13-8 20
Borysiuk Tryfon szer. 144 p. p. zm. 10-6 20.
Brzeroń Jan szer. 17 p. p. 9 k. zm. 7-9 20
Brużyc Wincenty sierż. 2. 6 p. 6 k. zm. 23-8 20
Feleksej Tadeusz ppor. 2 pp. Leg. 5 k. zm. 2-9 20.
Felisiak Ignacy szer. 12 pp. 8 komp. zm. 19-8 20.
Filipowicz Michał szer. 19 pp. 11 komp. zm. 30 6 20.
Florczak Adam Leg. 7/3 pp. L. zm. 31-8 20.

Filek Rudolf szer. 12 pp. 2 komp. k. m. zm. 8-7 20.
Filip Stanisław kapr. 17 pp. 3 k. k. m. zm. 6-9 20.
Filipowicz Franciszek szer. 44 p. s. k. 1 k. m. zm. 31 8 20.
Florczak szer. Białost. p. 7 k. zm. 11-7 20.
Florczak Stefan szer. 68 pp. komp. łącz. zm. 8-7 20.
Frejman Aleksander szer. 205 pp. zm. 30-8 20.
Fraczek Franciszek szer. 143 pp. 1 k. k. m. zm. 9-5 20.
Fronczak Ignacy szer. 12 pp. 1 k. zm. 1-8 20.
Frelek Stanisław szer. 12 pp. 2 komp. zm. 15 8 20.
Frankiewicz Ludwik szer. 69 pp. zm. 16-8 20.
Frałkowski Antoni Leg. 1 D. Leg. 3 k. zm. 7-8 20.
Frądzik Franciszek kapr. 69 pp. 3 komp. k. m. zm. 19-8 20.
Fura Jan szer. 202 p. och. 3 bat. zm. 31-8 20.
Furczyk Franciszek szer. 12 pp. 3 komp. zm. 18-7 20.
Gasik Antoni szer. 68 pp. 1 b. 1 komp. zm. 19-8 20.
Gawroński Jan strz. 43 p. strz. p. zm. 27-8 20.
Gawryś Jan szer. 12 pp. 2 k. zm. 5-7 20.
Gadziała Walenty ppor. 46 p. strz. kr. zm. 2-4 20.
Gąsiorowski Franciszek szer. 40 pp. k. techn. zm. 3-5 20.
Gardulski Celestyn pchor. 8 p. art. 3 dyw. zm. 21-6 20.
Galor Jan szer. zm. 4-7 20.
Ganieła Stanisław szer. 69 pp. 10 komp. zm. 16-8 20.
Gawron Jan szer. zm. 29-9 20.
Gąsior Polikarp szer. 12 pp. 5 komp. zm. 2-8 20.
Gibała Józef szer. 4 pp. 2 komp. zm. 7-8 20.
Giczek Mikołaj szer. 39 p. strz. Lwow. zm. 31-8 20.
Golonka Wojciech szer. 3 p. strz. kon. 7 szw. zm. 26-7 20.
Górski Jan szer. 12 pp. 3 k. zm. 13-7 20.
Golabiowski Jan szer. 12 pp. 1 k. zm. 26-7 20.
Godlewski Józef szer. 15 pp. 8 k. zm. 5-9 20.
Górecki Feliks szer. 15 pp. 7 k. zm. 5-9 20.
Górowski Leon szer. 8 p. a. c. 1 b. zm. 13-10 20.
Grzemysławski Jan szer. 17 p. a. c. zm. 9-10 20.
Grabowski Teodor szer. 68 pp. zm. 22-7 20.
Grochownik Marjan szer. 12 pp. 7 komp. zm. 24-6 20.
Grzegorzek Józef szer. 12 pp. k. szt. k. m. zm. 26-8 20.
Grzegorzek Józef szer. 12 pp. k. k. m. zm. 26-8 20.
Grzeszkiewicz Józef szer. 36 pp. 11 k. zm. 13-10 20.
Gromczewski Marjan szer. 205 pp. zm. 30-8 20.
Grzeszczyk Stanisław szer. 27 pp. zm. 6-9 20.
Grzegorczyk 27 pp. zm. 6-9 20.
Grudziński Konstanty szer. 42 pp. 7 k. zm. 16-8 20.
Grzywaczewski Bronisław 1 p. Leg. 12 k. zm. 14-10 20.
Grzeszczek Andrzej szer. 10 pp. 5 komp. zm. 25-6 20.
Grzybkowski Stanisław szer. 40 pp. 6 k. zm. 5-1 20.
Gruszczyński Maks szer. 3 p. 6 komp. zm. 9-5 20.
Grzybowski Franciszek szer. 60 pp. Wlkp. 3 k. zm. 8-6 20.
Grosz Franciszek szer. 63 pp. pl. telef. zm. 20-6 20.
Gruszczewicz Franciszek szer. 205 pp. zm. 30-8 20.
Gronkowski Karol szer. 48 pp. 10 k. zm. 8-10 20.
Gross Józef szer. 157 p. 4 k. zm. 31-7 20.
Gradzik Władysław strz. 1 p. strz. p. 5 k. zm. 30-4 20.
Grzywacz Jakób st. szer. 20 pp. L. Krak. 2 k. km. zm. 1-8 20.
Gruszka Maciej szer. 25 p. 5 komp. zm. 12-10 20.
Gusztab Feliks szer. 12 pp. 5 komp. zm. 2-8 20.
Gulina Antoni kan. 18 p. a. p. 2 bat. 1 dyw. zm. 15-9 20.
Gudzinowicz Maciej szer. zapas. kon. 4 arm. zm. 13-10 20.
Gumola Jan kapr. 8 p. Hal. 3 komp. zm. 30-10 19.
Guzik Jan st. strz. 1 p. strz. p. 5 komp. zm. 28-4 20.

Guzek Bolesław Leg. 1 pp. Leg. 3 bat. 9 komp. zm. 2-8 20.
Guzik Henryk szer. 20 pp. Leg. Krak. zm. 1-8 20.
Guzek Jan st. szer. 10 p. telef. zap. zm. 25-6 20.
Git Franciszek szer. 17 pp. 1 komp. zm. 6-9 20.
Głuszak Józef szer. 39 p. strz. Lwow. 1 komp. zm. 9-9 20.
Głowacz Jan kan. 18 p. a. p. 2 b. 1 dyw. zm. 15-9 20.
Głowacki Jan szer. 3 p. strz. kon. 2 szw. zm. 2-8 20.
Głodek Jan szer. 22 pp. 5 k. zm. 29 6 20.
Głuszkiewicz Stanisław ogn. 5 p. a. p. zm. 3-7 19.
Głowacki Stanisław szer. 145 pp. zm. 25-6 20.
Haller Józef uł. 12 p. uł. 1 szw. zm. 16 9 20.
Haliński Antoni uł. 12 p. uł. 4 szw. zm. 14-9 20.
Haręźlak Jan plut. 12 pp. k. km. zm. 1-8 20.
Hernich Jan ppor. 12 pp. 9 k. zm. 1-8 20.
Hofiński Józef szer. 68 pp. zm. 8-7 20.
Hołota Paweł uł. 12 p. uł. 1 szw. zm. 16-9 20.
Hochgelander Abracham strz. 1 p. strz. p. 12 komp. zm. 30-4 20.
Horak ppor. 39 pp. strz. Lwow. 2 k. km. zm. 31-8 20.
Hulles Alfred por. 1 bryg. strz. Lwow. zm. 31-7 19.
Hync Antoni szer. 66 p. 3 k. zm. 13-6 20.

Idasiak Stefan szer. 9 p. strz. W. P. 2 k. km. zm. 17-8 20.
Ignyś Jan szer. 3/68 pp. 9 k. zm. 15 8 20.
Jaśkiewicz Michał strz. 1 p. strz. p. 3 k. km. zm. 15-5 20.
Jankowiak Józef szer. 68 p. 10 komp. zm. 4-6 20.
Jankowski Bernard szer. 63 pp. 10 komp. zm. 15-6 20.
Janeczko Józef szer. 2 k. km. 12 pp. zm. 18-9 20.
Jastrząb Tomasz szer. straż kolej.
Jaroszewski Jan szer. żand. pow. zm. 1-3 20.
Jabłoński Teofil kapr. 7 pp. Leg. zm. 20-8 20.
Jachura Dominik szer. 8 pp. Leg. zm. 26-8 20.
Jamak Jan szer. 1 pp. Leg. 7 komp. zm. 18-8 20.
Janik Jan st. szer. 3/12 pp. 12 komp. zm. 13-9 20.
Jasecki Franciszek szer. 68 pp. 3 komp. zm. 3-8 20.
Jawli Jakób kapr. 17 pp. 1 k. zm. 5-9 20.
Janeczko Józef szer. 12 pp. 10 komp. zm. 18-9 20.
Jaźwiński Jan szer. 68 pp. zm. 8-7 20.
Janak Kazimierz szer. 7 pp. Leg. zm. 9-9 20.
Jaworski Aleksander ppor. 15 pp. 2 k. km. zm. 5-9 20.
Jakubowski Antoni por. Szp. Okr. W. P. Lwów zm. 2-12 19.
Jagosz Karol szer. 12 pp. 5 k. zm. 2-8 20.
Jemorogalski Michał zm. 15-6 20.
Jeremicz Antoni 3 p. strz. koń. Dow. D. zm. 12-7 20.
Jóźwiak Jakób szer. 69 pp. 6 k. zm. 8-8 20.
Jurkowiak Marcin szer. 69 pp. 6 komp. zm. 8-8 20.
Jurkiewicz Józef szer. 9 pp. Leg. zm. 12-7 20.
Juszczak Aleksander uł. 19 p. uł. 3 szw. zm. 9-10 20.
Józefiak Ludwik plut. 12 pp. 5 komp. zm. 3-8 20.
Kajda Stefan szer. 69 pp. I/1 k. zm. 8-8 20.
Karczewski Mieczysław ppor. Sztab. Syb.
Karwowski Jan st. szer. 155 p. 15 k. zm. 26-6 20.
Kamiński Józef st. szer. 23 pp. zm. 29-8 20.
Karpnik Michał szer. 7 pp. 3 k. zm. 14-10 20.
Kaczmarek Józef szer. 69 p. 11 komp. zm. 10-10 20.
Kasiński Antoni kapr. 2/6 p. Leg. 8 k. zm. 23-8 20.
Kadela ppor. 1 pp. Syb. Bryg. zm. 25-8 20.
Karliński Franciszek szer. 9 p. strz. W. P. 7 komp. zm. 16-7 20.
Kaczmarek Marcin szer. Słucki p. strz. 2 komp. zm. 16-8 20.
Kanbowiak Andrzej szer. 7 p. a. p. 6 b. zm. 13-10 20.
Kalka Ignacy szer. 27 pp. zm. 14-10 20.
Kasprzyk Ludwik por. 39 p. strz. Lwow. 11 komp. zm. 3-9 20.
Kaźmierczak Stanisław szer. 68 pp. 1 b. 1 komp. zm. 10-8 20.
Kaczmarski Władysław szereg. 68 pp. komp. łączn. zm. 22-7 20.
Kapuściński Józef szer. 32 pp. 12 bat. zap. zm. 4-1 20.

Kik Czesław szer. 27 pp. 1 k. zm. 28-9 20.
Kierzkowski Ludwik szer. 58 pp. Wlkp. zm. 22-9 19.
Kiełpsz Jan ppor. 20 pp. Leg. Krak. 4 komp. zm. 7-7 20.
Kiszka Wojciech szer. 12 pp. 2 komp. zm. 21-6 20.
Klimek August szer. 61 pp. 3 k. zm. 19-6 20.
Kłosowicz Edward sierż. szt. 157 p. 3 komp. zm. 8 8 20.
Klimas Jan st. szer. 29 pp. komp. k. m. zm. 19-9 20.
Kłoda Antoni szer. 17 pp. 9 k. zm. 7-9 20.
Kmieć Szczepan kapr. 69 pp. II/7 komp. zm. 13-8 20.
Knoski Michał szer. 57 pp. Wlkp. zm. 28-9 19.
Kowalczyk Wincenty szer. 49 pp. zm. 15-9 20.
Kowalczyk Jakób szer. 1/1 pp. Leg. 1 k. zm. 22-8 20.
Kowalewski Józef st. szer. 29 p. strz. Kan. 3 komp. zm. 25-6 20.
Koronka Jan szer. 58 pp. Wlkp. zm. 28-12 19.
Kozak Antoni szer. 8 pp. L. zm. 26-8 20.
Kowalski Józef szer. 19 pp. 6 komp. zm. 1-6 20.
Kozłowski Konstanty szer. 63 pp. zm. 15-10 20.
Kocenda Władysław szer. 3 p. strz. podhal. zm. 15-10 20.
Kołodziej Józef st. leg. 142 pp. 5 komp. zm. 2-9 20.
Kołodziejski Edmund wachm. 16 p. uł. Wlkp. 3 szw. zm. 3-8 20.
Kondas Władysław szer. Baon wart. zm. 11-10 20.
Kordecki Adam plut. 39 pp. strz. Lwow. 5 komp. zm. 30-8 20.
Kotański Władysław szer. 19 pp. Oddz. Lwow. 4 komp. zm. 2-9 20.
Kosut Stanisław st. szer. 19 pp. Oddz. Lwow. 2 komp. zm. 5-9 20.
Kowal Paweł szer. 1 pp. zm. 7-8 20.
Kotowski Andrzej uł. 12 p. uł. zm. 19-9 20.
Koźbiał Wacław uł. 12 p. uł. 1 szwadr. zm. 16-9 20.
Kopczyński Józef zm. 8-8 20.
Kozłowski Zygmunt plut. 9 pp. Leg. zm. 17-7 20.
Kowalak Franciszek szer. 68 pp. 3 komp. zm. 3-8 20.
Kocenda Władysław szer. 3 pułk strz. podhal. zm. 15 10 20
Krysiak Wojciech szer. 1 pp. Leg. 4 k. zm. 28-8 20.
Kraniec Wincenty strz. 1 p. strz. podhal. 12 komp. zm. 15-5 20.
Krysmalski Józef szer. 57 pp. 11 komp. zm. 22-9 19.
Król Marcin por. 12 k. k. m. 2 pp. Leg. zm. 14-8 20.
Krzyżanowski
Królikowski Antoni szer. 205 pp. zm. 30-8 20.
Krasuski Polikarp szer. 7 pp. 4 komp. zm. 9-10 20.
Krechowiecki Emil szer. 42 pp. 6 komp. zm. 17-8 20.
Krejzig Rudolf ppor. 2 pp. Syb. Bryg. zm. 14-8 20.
Król Marcin por. 2 pp. Syb. Bryg. zm. 14-8 20.
Kruszewski Wacław por. 39 pp. 3 baon zm. 31-8 20.
Kraczek Józef szer. 19 pp. Ods. Lwow. 1 komp. zm. 7-9 20.
Knitarski Leon szer. 9 p. strz. 5 komp. zm. 20 8 20.
Kryk Roman och. szer. 4 pp. podhal. 2 komp. zm. 4 10 20.
Krystoforski Jan szer. III/12 pp. 12 k. zm. 16-9 20.
Krajewski Stanisław szer. 1 pp. 5 komp. 2 bat. zm. 6-7 20.
Krawczyk Stanisław szer. 19 pp. 6 komp. Oddz. Lwow. zm. 11-10 20.
Kuźma Józef szer. 20 pp. Leg. Krak. 10 komp. zm. 2-8 20.
Kuliński Kazimierz szer. 24 pp. 3 komp. zm. 1-9 20.
Kurtek Stanisław szer. poc. panc. 19 zm. 3-6 20.
Kurowski Benedykt szer. 205 pp. zm. 30-8 20.
Kusak Piotr szer. 202 p. ochotn. 3 bat. zm. 31-8 20.
Kwitkowski Józef plut. 19 pp. 6 komp. zm. 1-6 20.
Kulmiński Aleksander szer. 142 pp. zm. 10-10 20.
Kubacki Bronisław st. leg. 142 pp. 5 k. zm. 2-9 20.
Kuster Czesław szer. 146 p. sap. zm. 1-8 20.
Kuźma Józef szer. 20 pp. Leg. Krak. 10 komp. zm. 2-8 20.
Kumarowiczek Jan szer. 12 pp. 1 komp. zm. 16-7 20.

Kuczkowski Leon szer. 236 pp. zm. 1-8 20.
Kazub Stanisław szer. san. 12 pp. 3 k. zm. 10-9 20.
Kubasiewicz Stanisław szer. st. zb. w Radynowie zm. 3-7 20.
Kuzka Jan szer. III/12 pp. 10 komp. zm. 17-7 20.
Lange kapr. Miński p. 3 k. zm. 30-6 20.
Lach Karol szer. 12 pp. 5 komp. pol. zm. 17-8 20.
Lanowski Józef szer. 28 p. strz. Kan. 2 komp. zm. 23 8 20.
Leśniak Józef strz. 1 p. strz. 1 komp. zm. 16-3 20.
Lebryk Wojciech szer. 3 p. strz. Kan. 3 szw. zm. 3-8 20.
Lis Szmul strz. 1 p. strz. 12 komp. zm. 30-4 20.
Lipcia Franciszek szer. 12 pp. zm. 25-8 20.
Loret Emanuel kapr. 3 p. strz. Dow. D. zm. 16-7 20
Lubański Władysław ułan 3 p. uł. 1 szw. zm. 22-7 20.
Lutyn Władysław plut. 4 p. Pomor. 2 k. zm. 19-9 20.
Łajewski Henryk szer. 12 pp. 2 komp. zm. 10-10 20.
Ławniczek Franciszek szer. 1 p. strz. zm. 8-8 20.
Łokaj Franciszek szer. 2 Dyon żand. pol. zm. 15-10 20.
Łoza Wiktor szer, 14 p. a. p. 4 komp. zm. 30-9 20.
Łukjanow Michał szer. 15 pp. 2 k. km. zm. 5-9 20.
Łukasiak Jan kapr. 36 pp. zm. 6-8 20.
Łysiński Tadeusz szer. 36 pp. k. uzdr. zm. 10-10 20.
Marczak Antoni szer. 2/6 pp. Leg. 8 k. zm. 23-8 20.
Marchlewski Jan szer. 3 pp. zm. 12-10 20.
Maz Władysław szer. 3 p. strz. kon. 3 szw. zm. 20-7 20.
Marciniak Marcin szer. 11 p. a. p. 4 bat. zm. 2?-6 20.
Marcjan Piotr szer. 12 bat. sap. 32 pp. zm. 5-1 20.
Małek Stanisław kapr. 67 pp. 1 b. 4 k. st. W. P. zm. 4 8 20.
Makosiński Kazimierz ppor. 2 pp. Leg. 7 komp. zm. 2-9 20.
Maligłonka Michał szer. 14 pp. 3 bat. zm. 11-10 20.
Masiagin Dymitry szer. 1 pp. Geogr. zm. 11-10 20.
Marjański Józef kpt. 1 pp. L. zm. 22-8 20.
Mastelarz Jan szer. 8 p. uł. zm. 4-10 20.
Majdanecki Jan szer. 39 pp. strz. Lwow. 5 komp. zm. 30-8 20.
Matczak Jan szer. 19 p. ods. Lwow. 4 komp. zm. 5-9 20.
Malty Walenty por. 19 pp. Dc. 4 komp. zm. 5-9 20.
Madej Stanisław szer. 9 p. strz. W. P. 2 k. km. zm. 8-8 20.
Marcinow Michał szer. 6 pp. 1/7 k. kol. zm. 5-10 20.
Małerna Wincenty szer. 68 pp. zm. 4-8 20.
Marciniow Michał szer. 1 b. 7 k. kolej. zm. 5-10 20.
Maj Jan szer. 7 Dyw. p. k. szt. zm. 5-7 20.
Marciniak Michał szer. 12 p. p. 3 k. zm. 16-7 20.
Makowski Józef szer. 12 p. p. 3 k. zm. 17-9 20.
Maks Rudolf szer. 44 p. strz. 1 k. m. zm. 31-8 20.
Matecki Franciszek st. szer. 3/28 p. strz. kon. zm. 4-8 20.
Maciejewski Kazimierz szer. 205 p. p. 2 k. zm. 12-10 20.
Mansfeld Franciszek szer. 15 b. zap. 2 k. zm. 24-6 20.
Małachowski Jan sanit. 69 p. 8 k. zm. 5-6 20.
Malinowski Franc. szer. 63 p. p. pl. tel. zm. 21-7 20.
Marchlewski Jan szer. 3 p. p. 2 k. zm. 12-10.
Marczak Antoni szer. 19 p. p. zm. 22-6.
Marciniak Franciszek szer. 9 p. strz. Wlkp. 2 kkm. 5-7.
Mazur Stefan szer. 157 p. 3 k. zm. 3 -7 20.
Martczak Franciszek szer. 157 p. 3 k. zm. 31-7 20.
Melki Michał st. szer. 62 p. 5 k. zm. 4-10 20.
Mierzejewski Stanisław szer 205 p. p. 30-8 20.
Miszczuk Mikołaj kapr. 3 k. etap. Zbar. 5-1 20.
Michalczyk Antoni leg. 5 p. p. l. 5 k. 25-7 20.
Mikorab Stanisław szer. 69 p. p. 3 kkm. 19-8 20.
Michalewski Jan st. szer. 39 p, p. strz. Lw. 5 k. zm. 30-8.
Mirta Teofil szer. 40 p p. zm. 11-6 20.

Mielczarek Jan sierż. 9 p. strz. W. P. 2 kkm. zm. 8-8 20.
Mieszczak Stanisław szer. 12 p, p. 11 k. zm. 22-7.
Millrzlak Stanisław st. szer. 3/28 p. strz. kon. zm. 4-8.
Mielczarek Jan szer. 30 p. p. zm. 10-7 20.
Mordaka Antoni plut. 19 p. p. 6 k. zm. 1-6 20.
Modrecki Władysław st. szer. 28 p. strz. pl. tel. zm. 28 7 20.
Morozowicz Józef szer. 28 p. strz. Kan. 2 k. zm. 23-8 20.
Motyka Stanisław szer. 12 p. p. 7 k. zm. 24-6 20.
Mróz Kazimierz Mińsk. p. zm. 2-6 20.
Murzyn Józef ułan 6 p. uł. zm. 10-6 20
Muszał Andrzej szer. zm. 4-7 20.
Myśliński Jan szer. 17 p. p. 1 k. zm. 6-9 20.
Nazimek Jakób szer. 69 p. p. p. szt. k. c. k. m. zm. 27-7 20.
Noska Kajetan szer. 3 p. p. 7 k. zm. 5-6 20.
Neugebor Józef szer. 12 p. p. 1 k. zm. 16-7. 20.
Nędza Józef szer. 40 p. p. 3 k. zm. 1-2 20.
Niga Jan szer. 28 p. kkm. zm. 29-6 20.
Niewiadomski Marjan szer. 58 p. p. front. zm. 11-10 20.
Nowak Władysław szer. 70 p. p. 2 kkm. zm. 25-6 20.
Nowak Józef szer. 157 p. 1 k. zm. 1-8 20.
Norzecki Józef szer. Grodz. p. p. zm. 12-10 20.
Nowak Andrzej 12 p. p. 12 k. zm. 2-8 20.
Nowak szer. 27 p. p. zm. 3-9 20.
Nowak Jan szer. 1 p. p. L. 8 k. zm. 22-8 20.
Okrojek Franciszek kapr. 5 p. p. Leg. 5 k. zm. 22-8 20.
Okrzesik Józef szer. 12 p. p. 11 k. zm. 26-8 20.
Okrzesik Józef szer. 12 p. p. 11 k. zm. 25-8 20.
Okoniewicz Francisze szer. b. śm. Wlkp. 2 k. zm. 27-12. 1919.
Ogłaz Roman szer. 5 p. L. 3 k. zm. 29-9 20.
Olejnicki Antoni szer. 69 p. p. kkm. zm. 4-7 20..
Opryszak Jan szer. 60 p. p. Wlkp. 4 k. zm. 9-6 20.
Oziub Henryk ułan 8 p. uł. zm. 17-9 20.
Ostrowski Stanisław szer. 205 p. p. 3 k. zm. 13-10 20.
Orłowicz Władysław szer. 63 p. p. pl. tel. zm. 7-6 20.
Osiadacz Andrzej szer. 12 p. p. 1 k. m. zm. 2-8 20.
Owcarz Antoni szer. 17 p. p. kkm. 3 zm. 6-9 20.
Pawelski Michał szer! 66 pp. 12 komp. zm. 9-10 20.
Pawłowski Władysław szer. 1 p. 9 komp. zm. 11-10 20.
Pawłowski Józef st. szer. 8 pp. Leg. zm. 27-8 20.
Parupiński Wacław szer. 32 p. k. uzdr. zm. 12-10 20.
Patka Piotr szer. 12 pp. 1 k. zm. 11-7 20.
Parisier Józef ppor. 20 pp. Leg. Krak. 9 komp. zm. 29-8 20.
Papan Ludwik szer. 39 pp. strz. Lwow. 10 komp. zm. 30-8 20.
Paus Bronisław st. szer. 57 pp. Wlkp. zm. 30-12 19.
Paniewski Jan szer. 2 Baon ot. 3 komp. zm. 1-6 20.
Pawelec Stefan szer. 57 pp. zm. 10-6 20.
Pawlicki Franciszek szer. 2 p. kol. 5 k. zm. 11-6 20.
Pisucki Jan zm. 16-8 20.
Pigiel Klemens szer. 3 p. strz. kon. 1 szw. zm. 2-8 20.
Piekarski Jan szer. 2 bat. sap. 1 komp. zm. 17-10 20.
Pitrzyk Stanisław szer. 26 pp. zm. 13-9 20.
Piotrowski Stanisław szer. 12 pp. 2 k.
Pokusa Józef szer. 12 p. p. 1 kkm. zm. 25-8 20.
Podowski Tadeusz ppor. 39 p. p. 3 b zm. 31-8 20.
Poznański Stanisław szer. 17 p. p. 2 k. zm. 6-9 20.
Porzystecki Marceli st. szer. 28 p. strz kon. zm. 7 8 20.
Podymski Franciszek szer. 68 p. p. l. b. szt. zm, 28-6 20.
Poznański Franciszek sierż. 2 b. etap. zm. 21-6 20.
Polak Stanisław szer. 157 p. 3 k. zm. 31-7 20.
Przygodzki Edmund sierż. 39 p. p. 3 b. zm. 21-10 20.
Przepokławski Henryk leg. 5 p. p. L. 6 k. zm. 23-7 20.
Przybysz Stefan szer. 38 p. 6 k. zm. 22-6 20.

Pieczorce Władysław, szer. 12 p. p. 3 k., 18. 8. 20.
Pietrusiński Wacław, 1 p. p. Leg. 10 k. 2. 8. 20.
Piłat Franciszek, szer. 2 p. Leg. 8 k., 27. 8. 20.
Pizło Gustaw, ppor. 4 p. p. L. k. techn.
Piekarski Stanisław, plut. 1 p. p. L. 1 k., 22. 8. 20.
Pieczora Wojciech, szer. 12 p. p. 3 k., 18. 8. 20.
Pietraszka, kapr. 13 p. p., zm. 1. 8. 20.
Piętas Jan, szer. 27 p. p. B. Z., zm. 2. 10. 20.
Piasecki Józef, st. szer. 11 p. p. Będzin, zm. 5. 7. 20.
Pizło Józef, st. szer. 17 p. p. 9 k., zm. 7. 9. 20.
Piątkowski Mateusz, st. szer. 28 p. strz. kon., zm. 7. 8. 20.
Piekulski Henryk, szer. 2 p. strz. podh., zm. 4. 10. 20.
Pieprzyk Tomasz szer. 62 p. 2 komp. zm. 29 6 20.
Pilkierz Jan szer. Wileńsk. p. 1 komp. zm. 15-6 20.
Pieszała Władysław szer. 3 pp. 8 komp. zm. 8-6 20.
Pluto Władysław szer. 26 p. 12 komp. zm. 4-10 20.
Pożerski Mikołaj por. M. S. W. Dep. art. sekc. ch. zm. 6-4 20.
Prasół August podof. 143 p. zm. 4-1 20.
Protosewicz Władysław szer. Miński p. 1 k. zm. 2-6 20.
Pyszel Walenty szer. 20 p. p. zm. 17-8 20.
Rajkowski Szczepan st. szer. 57 p. p. Wlkp. 2 k. zm. 28 9 19.
Radek Wojciech kapr. 43 p. strz. piesz. zm. 30-8 20.
Rajecki Władysław szer. 205 p. p. zm. 30-8 20.
Radok Stanisław szer. 1 p. p. 7 k. zm. 11-10 20.
Rogowski Jan szer. 65 p. pl. telef. zm. 9-10 20.
Roszczak ppor. 69 p. p. 12 k. zm. 3-8 20.
Rogała Zygmunt szer. 2 p. Leg. zm. 24-9. 20.
Rogowski Franciszek szer. 101 p. 4 k. zm. 5-10 20.
Ronatowski Bronisław st. szer. 63 p. p. 5 k. zm. 4-10 20.
Ruszała Jan kapr. 17 p. p. 11 k. zm. 6-9 20.
Rusin Michał szer. 2 b. etap. zm. 28-6 20.
Rutkowski Bronisław szer. 3. str. kon. 3 szw. zm. 27-6 20.
Rutkowski Henryk szer. 19 p. p. odś. Lwow. 5 k. zm. 1-6 20.
Rydzewski Antoni szer. 41 p. p. 6 k. zm. 22-6 20.
Rygielski Feliks szer. 68 p. p. zm. 8-7 20.
Rymanowski Jan ppor. 35 p. p. kkm. zm. 15-9 20.
Samulnik Feliks szer. 7 p. p. Leg. zm. 20-8 20.
Sabłut Jan leg. 5 p. p. Leg. 6 k. zm. 22-8 20.
Sawicki Aleksander ul. 12 p. ul. 1 szw. zm. 16-9 20.
Sanok Jan szer. 12 p. p. k. szt. k. m. zm. 1-8 20.
Sawicki Jan szer. 12 p. p. 7 k. zm. 17-8 20.
Sadokierski Bolesław st. szer. 12 p. p. 8 k. zm. 2-8 20.
Sadowski Franciszek szer. 69 p. p. 1 c. k. m. zm. 3-8 20.
Sawita Piotr szer. 26 p. 12 k. zm. 2-10 20.
Samołyk Adam kapr, 17 p. p. 11 k. zm, 7-9 20.
Samulewski Bronisław szer. 63 p. p. 6 k. zm. 26-6 20.
Samoluk Mieczysław kapr. 35 p. p. 6 k. zm- 12-10 20.
Seyg Edward ppor. 2. p. p. Syb. Bryg. zm. 25-8 20.
Sienkiewicz Józef plut. 2/2 pap. 1 Dyw. zm. w sierpniu 20.
Siczek Mikołaj szer. 39 p. strz. Lw. 3 kkm. zm. 1-9 20.
Sikora Franciszek szer. 1 Warsz. b. et. 3 k. zm. 6-10 20.
Sitakowski Bolesłw kapr. 22 p. p. 12 k. zm. 23-6 20.
Siciński Antoni szer. 63 p. p. k. szt. zm. 29-6 20.
Sitkowski Józef szer. 202 p. och. 3 b. zm, 31-8 20.
Simiński Zygmunt szer. 16 p. a. p. 5 b. zm. 7-10 20.
Skalski Edmund ppor. 32 p. p. 6 k. zm. 29-6 20.
Skoła Józef zm. 2-9 20.
Skubek Jan szer. 2 k. b. z. W. w. 3. zm. 6-8 20.
Skowronek st. szer. 1 kkm. szp. pol. 202 zm. w sierpniu 20.

Szlufik Jan szer. 3 szw. zap. tab. Kielce zm. 1-1 20.
Szymczak Jan szer. 66 pp. 3 b. zm. 5-9 20.
Szólkowski Franciszek szer. 1 b. zap. wart. 1 k. zm. 3-9 20.
Sysiak Józef szer. 36 pp. 5 k. zm. 3-6 20.
Tallen-Wilczewski Jordan ppor. 6 p. strz. gran. szw. 1 zm. 19-8 20.
Tchurzewski Bolesław szer. 36 pp. 3 k. zm. 3-6 20.
Tomaszewski Stefan szer. ares. sąd puł. b. 225 pp. Miech. zm. 2-2 20.
Tomczak Stanisław szer. 59 pp. 2 k. C. K. zm. 18-6 20.
Tomczyk Władysław kanon. zm. 2-1 20.
Tomaszewski Jan szer. Oddział 5. k. sztab. Nacz. Dow. zm. 5-9 20.
Traczyk Leon kapr. 36 pp. 3 k. zm. 3-6 20.
Trzeciak Wacław st. szer. 55 pp. k. 7 zm. 19-8 20.
Trzciński Józef szer. kom. sam. szp. Zał. Przemyśl zm. 12-8 20.
Trecko Franciszek szer. 2 zap. baon wart. zm. 16-8 20.
Tryska Stefan szer. zm. 5-8 20.
Turz Ludwik st. szer. 61 p. k. 6 zm. 1-9 20.
Trojak Walenty szer. 31 pp. 2 k. zm. 26-8 20.
Twarug Józef st. szer. 167 p. k. 4 zm. 30-8 20.
Twardy Edward szer. 37 pp. Kutno zm. 23-8 20.
Twardowski Stanisław szer. 3 k. rekr. 4 pp. leg. Kielc. zm. 19-2 20.
Zalewski Czesław szer. ochotn. Harc. komp. Pomor. zm. 2-8 20.
Zasadziński Franciszek szer. 14 pp. zm. 4-9 20.
Zakrzewski Józef szer. 8 p. a. p. 8 bat. zm. 2-8 20.
Zardecki Jan kapr. 11 p. uł. 4 szw. zm.
Zapała Jan sser. 3 szw. zap. tab. Kielce zm. 18-6 20.
Zasadziński Franciszek szer. 14 pp. zm. 4-9 20.
Zawuliński Jan szer. baon morski zm. 15-8 20.
Ząbkowski Józef szer. 8 Dyw. urząd gosp. zm. 15 8 20.
Zatyka Piotr szer. zm. 14-8 20.
Zan Józef szer. 12 pp. 7 k. zm. 25-5 20.
Zacharski Maksymiljan kapr. 64 pp. b. zap. Grudziądz zm. 7-8 20.
Zasała Jan szer. 2/53 pp. kr. zm. 3-8 20.
Zaorski Franciszek kapr. 2/45 pp. zm. 6-8 20.
Zachowski Feliks szer. zm. 17-8 20.
Zamarjan Józef szer. Oddział Szt. D. O. G. Kielc. zm. 8-1 20.
Zawadzki Filiks szer. st. kolej. Jędrzejów zm. 18-1 20.
Zawała Jan legjon zm. 23-8 20.
Zalejko Jan szer. 4 plut. Żandarm. pol. zm. 19-8 20.
Zebrowski Michał szer. 201 p. 9 komp. zm. 6-9 20.
Zgliński Edward szer. B. Z. W. Wart. № 4 zm. 3-9 20.
Zguszczyński Antoni szer. 13 komp. 2 zm. 16-8 20.
Zientak Bernard szer. 7 bryg. rez k. miast. zm. 3-9 20.
Ziemski Jan szer. 67 pp. 4 baon 13 k. zm. 19-7 20.
Zieleniewicz Bronisław st. szer. 4 szw. z. tab. od. szt. zm. 21-7 20.
Ziółkowski Franciszek kapr. zm. 14-8 20.
Zimniak Franciszek szer. 15 komp. telegr. zm. 26-7 20.
Ziemski Józef szer. 1 k. B. Z. W. W. Kielce zm. 17-1 20.
Ziołkowski Józef szer. baon wart. Grudziądz zm. 20-8 20.
Złoty Olgierd st. szer. 236 p. komp. 1 zm. 19-8 20.
Złoty Olgierd szer. 236 p. komp. 1 zm. 19-8 20.
Żołądź Gustaw st. szer. 54 pp. 11 k. zm. 1-4 20.
Żur Paweł szer. 38 p. strz. Pomor. zm. 4-9 20.
Żur Paweł szer. 38 p. strz. Pomor. zm. 4-9 20.
Żusłak Władysław szer. 2 p. strz. syber. 1 k. zm. 9-8 20.
Żurawski Karol szer. 45 pp. st. kr. zm. 13-8 20.
Żurawski Bronisław szer. 1 zap. tabor plut. przejs. zm. 20-8 20.
Żukowski Jan szer. Zap. tab. kolej. Przem. 15 szw. zm. 4-1 20.

Redaktor: Dr. JÓZEF ZAWADSKI